

КАФЕДРА МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ЕСТРАДИ ТА ДЖАЗУ

СИЛАБУС

ОСНОВИ ІНСТРУМЕНТУВАННЯ ТА ДИРИГУВАННЯ

Освітній рівень	освітньо-професійний	курс	4
Ступінь освіти	Бакалавр	семестр	7-8
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	ECTS	6
Спеціальність	025 Музичне мистецтво	Аудиторних годин	64
Освітня програма вокальне виконавство	сольне інструментальне та	Лекції	32
		Практичні	32
		Самостійна робота	116
		Семестровий контроль	Іспит 7,8 семестри

Інформація про викладача

ПІБ, посада	Откидач Володимир Миколайович, професор
Профіль викладача	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/art-of-pop-and-jazz/Otkydach.pdf
e-mail	otkydach1948@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни

Силабус навчальної дисципліни «Основи інструментування та диригування» складено відповідно до освітньо-творчої програми підготовки бакалаврів музичного мистецтва. Силабус визначає обсяг знань здобувачів, алгоритм вивчення дисципліни, необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень здобувачів.

Метою вивчення дисципліни є засвоєння сукупності знань про сутність основ інструментування, ознайомлення студентів зі становленням та розвитком вітчизняних та західних шкіл диригентського виконавства. Окрім цього «Основи інструментування та диригування» як навчальна дисципліна покликана сприяти прагненню до професійної самореалізації у студентів, а також уміння застосовувати теоретичні знання в практичній діяльності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми бакалаври повинні *знати*:

- сутність основних категорій щодо визначення понять інструментування, аранжування, оркестрування;
- етапи зародження та розвитку диригування як виду музичного виконавства;

- кращі зразки оркестрових, ансамблевих та вокальних творів світової музики щодо розуміння прийомів аранжування та інтерпретаційних пошуків видатних диригентів (бенд-лідерів);
- естетичні складові диригентського мистецтва.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні *вміти*:

- самостійно та вільно орієнтуватися в теоретичних засадах диригентського виконавства;
- діагностувати оркестрове, ансамблеве та вокальне виконавство з точки зору якості інструментування та диригентської інтерпретації;
- розуміти фахову термінологію інструментування та диригування;
- самостійно та вільно орієнтуватися в музичних стилях;
- обґрунтовувати власну думку щодо концепції наявного інструментування та диригентської інтерпретації музичних творів.

Здобуті знання та уміння забезпечують формування таких **компетентностей**, зокрема:

Інтегральна компетентність:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, педагогіки та виконавства та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 04. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 06. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 07. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 08. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 09. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 12. Здатність працювати автономно.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК 03. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.

СК 04. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.

СК6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.

СК7. Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання в практичній діяльності.

СК8. Здатність здійснювати диригентську діяльність.

СК9. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.

СК 11. Здатність оперувати професійною термінологією.

СК17. Здатність застосовувати традиційні й альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.

СК18. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

Програмні результати навчання:

ПРН1. Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.

ПРН2. Володіти методами та навичками оркестрової та ансамблевої гри (ансамблевого/хорового співу), репетиційної роботи та концертних виступів.

ПРН3. Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.

ПРН4. Аналізувати музичні твори з визначенням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.

ПРН5. Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.

ПРН8. Демонструвати музично-аналітичні навички під час створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

ПРН9. Демонструвати володіння теоретичними та практичними основами інструментування, аранжування музики та композиції, уміння перекладати музичні твори для різних колективів (оркестру, ансамблю, хору).

ПРН10. Володіти базовими знаннями, практичними навичками організаційної та творчої роботи з ансамблевим колективом.

ПРН12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

ПРН15. Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.

ПРН17. Демонструвати аргументовані знання щодо особливостей музичних стилів різних епох.

Перелік тем

Модуль 1.

Тема 1. Інструментування як творчий процес.

Тема 2. Алгоритм створення музичної композиції.

Тема 3. Музичний інструментарій.

Тема 4. Гармонія.

Тема 5. Ритм

Тема 6. Супровід.

Тема 7. Мелодія.

Тема 8. Лінія басу.

Тема 9. Алгоритм фінального складання аранжування.

Модуль 2. Диригування.

Тема 1. Історія диригування.

Тема 2. Теоретичні основи диригування.

Тема 3. Інтерпретація творів Віденської класичної школи.

Тема 4. Інтерпретація творів композиторів-романтиків.

Тема 5. Інтерпретація творів російських композиторів.

Тема 6. Інтерпретація творів радянських композиторів.

Тема 7. Інтерпретація творів українських композиторів.

Тема 8. Критичний аналіз музичних творів різних композиторів в переробці для рок-груп, естрадно-джазових колективів.

Форми та технології навчання

Теоретичне лекційне навчання, практичні заняття, самостійна робота, есе, презентація.

Навчальні ресурси

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у відповідну групу Google meet, Viber, Messenger.

Система оцінювання

Оцінювання відбувається за національною шкалою та ECTS			
Шкала оцінювання		Оцінка за національною шкалою	
сума балів	ECTS	іспит	залік
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-39	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання знань студентів

Кількісні та якісні критерії оцінюються по ставленню здобувачів вищої освіти до навчання та кожному виду роботи (відвідування лекцій, відпрацювання практичних завдань, реферування фахової літератури, відповіді на іспиті тощо).

Сума балів	Шкала ECTS	Національна система	Визначення
90-100	A	відмінно	<p>Здобувач вищої освіти повно та ґрунтовно засвоїв всі теми навчальної програми, вміє вільно та самостійно викласти зміст всіх питань програми навчальної дисципліни, розуміє її значення для своєї професійної підготовки, повністю виконав усі завдання кожної теми та поточного модульного контролю в цілому. Вітається уміння логічно вибудовувати і розкривати зміст вивченого, вміння аргументувати свої висновки.</p> <p>Позитивно оцінюється відповідь, яка виявляє міцні знання і глибоке розуміння предмета, вільне володіння професійними термінами. На оцінку "відмінно" заслуговує студент, який виявив всебічні, систематичні та глибокі знання, здатність самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, ознайомлений з основною та додатковою літературою. В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань. Брав участь в олімпіадах, конкурсах, конференціях.</p>
82-89	B	добре	<p>Здобувач вищої освіти недостатньо повно засвоїв окремі питання навчальної програми. Вміє самостійно викласти зміст основних питань програми навчальної дисципліни, виконав завдання кожної теми та модульного поточного контролю в цілому. Показані добрі знання та уміння пояснювати зміст вивченого матеріалу, користуватися теорією і навичками, добре володіння професійними термінами, проте допускаються невеликі неточності у відповіді. Правильно виконані більшість тестових завдань.</p>
75-81	C	добре	<p>Здобувач вищої освіти недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв деякі теми навчальної програми, не вміє самостійно викласти зміст деяких питань програми навчальної дисципліни. Показані добрі знання та уміння пояснювати зміст вивченого матеріалу, користуватися теорією і навичками, володіння професійними термінами, проте допускаються деякі неточності у відповіді. Окремі завдання кожної теми та модульного поточного контролю виконані не повністю.</p>
69-74	D	задовільно	<p>Здобувач вищої освіти засвоїв лише окремі теми навчальної програми. Не вміє вільно та самостійно викласти зміст основних питань навчальної дисципліни, окремі завдання кожної теми модульного контролю не виконані. Є неповні знання основних питань теорії та недостатнє вміння користуватися цими знаннями. Обмежені навички в практичній діяльності. Допускається кілька помилок в змісті відповіді. В цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та</p>

			помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
60-68	E	задовільно	Здобувач вищої освіти засвоїв лише окремі питання навчальної програми. Не вміє достатньо самостійно викласти зміст більшості питань програми навчальної дисципліни. Недостатнє вільне володіння професійними термінами. Низка недоліків в композиції та мові відповіді, які не відповідають рівню знань для даного студента. Виконав лише окремі завдання кожної теми та модульного контролю в цілому.
35-59	FX	незадовільно	Здобувач вищої освіти не засвоїв більшості тем навчальної програми, не вміє викласти зміст більшості основних питань навчальної дисципліни. Не виконав більшості завдань кожної теми та модульного контролю в цілому. Виявляє незнання існуючих питань змісту вивченого матеріалу, невміння пояснювати отримані знання, розкрити зміст вивченого. Незнання елементарних понять. Слабке володіння мовою, бідність виразних засобів мови. Оцінку "незадовільно" ставлять студентіві, у знаннях якого є прогалини, який припустився принципових помилок у виконанні передбачених програмою завдань, який неспроможний продовжити навчання чи приступити до професійної діяльності після закінчення вищого навчального закладу без додаткових занять з відповідної дисципліни.
1-34	F	незадовільно	Здобувач вищої освіти не засвоїв навчальної програми, не вміє викласти зміст кожної теми навчальної дисципліни, не виконав модульного контролю. Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може також викладатися для більшості здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами.

Неформальна освіта

У межах вивчення навчальної дисципліни передбачається участь студентів у міжнародних та вітчизняних наукових конференціях, конкурсах творчих робіт, круглих столах, мистецьких конкурсах та фестивалях, відвідування культурно-мистецьких заходів тощо.

Політика навчальної дисципліни

Викладання дисципліни відповідає вимогам «Положення ХНУМ імені І. П. Котляревського про академічну доброчесність» <http://num.kharkiv.ua/share/docs/normat1%8C.pdf> та «Кодексу академічної доброчесності ХНУМ імені І. П. Котляревського».

Рекомендовані джерела:

Інструментування, аранжування

- Грищенко В. Композиція та комп'ютерне аранжування. Київ : НАКККіМ, 2016. 500 с.
- Олійник В. Основи комп'ютерного аранжування музичних творів з використанням програми Cubase SX3. Кам'янець-Подільський : Абетка, 2006. 87 с.

Диригування, оркестр

- Барсова І. Книга про оркестр. Київ : Муз. Україна, 1981. 174 с.
- Доронюк В. Курс техніки диригування. Івано-Франківськ : Прикарпат. ун-т ім. В. Стефаника, 2004. 292 с.
- Євсеєнко О. Організація самостійної роботи студентів на початковому етапі навчання в класі диригування. Луганськ : Альма-матер, 2006. 69 с.
- Кофман Р. Виховання диригента : психологічні особливості. Київ : Муз. Україна, 1986. 40 с.
- Основи техніки диригування / Ж. Володченко та ін. Ніжин : НДПУ, 2000. 94 с.
- Откидач В. Історія та теоретичні основи диригування : навч.-метод. посіб. для самостійного вивчення дисципліни. Харків : Форт, 2014. 134 с.
- Постой Г. Естрадно-джазовий оркестр : теорія та практика. Київ : Ліра-К, 2017. 147 с.
- Розумний І. Практичний посібник з диригування. Київ : Держ. вид-во образотв. мистецтва і муз. літ-ри УРСР, 1959. 198 с.
- Шеметов П. Школа концертно-дирижерського мистецтва. Харків : Лівий берег, 2004. 302 с.

Інтернет-ресурси:

- Бібліотека ХНУМ ім. І. П. Котляревського. Електронний каталог <https://numlib.kh.ua/elcat>
- Електронна бібліотека – підручники <http://www.info-library.com.ua>
- Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. Електронний каталог <http://library.nakkkim.edu.ua>
- Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua>
- Бібліотека Харківської державної академії культури <http://lib-hdak.in.ua>
- Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка <https://korolenko.kharkov.com>